

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ — SOCIALĂ — LITERARĂ

CUPRINSUL:

Sfârșit de an școlar	<i>C. Zamfir</i>
Invățătorul în literatura română	<i>Mihail Moldovanu</i>
Străjeria și învățătorii	<i>C. Codreanu</i>
Cărți vechi bisericești aflate în parohia Mureșeni	<i>Prof. Ion Hurdubețiu</i>
Originea popoarelor ariene	” ”
Despre muzica populară	<i>C. Zamfir</i>

CĂRȚI.

Anchetă monografică în com. Belinț — <i>Inst. Social Banat-Crișana</i> —	
Leul dela Șișești de <i>T. Albani</i>	<i>Alexandru Șara</i>
Partea Oficială.	

ANUL VIII.

No. 6.

Iunie 1938.

CENZURAT

Sfârșit de an școlar.

Până mai eri se auziau în surdină murmure la adresa ocupației așa zise prea comode a dascălimii, murmure provenite, probabil, din gelozia provocată de o încordare prelungită, uneori, a unor ocupații, de pe urma căreia nu lipsia, desigur, răsplata cuvenită. Murmurele în surdină de eri, au devenit azi adevărate calomnii la adresa dascălimii și dacă și-ar prinde cineva mîntea cu asemenea prea puțin binevoitori, polemica s'ar încinge, iar rezultatele, indiferent în favoarea cui ar cădea, n'ar putea aduce decât o totală știrbire prestigiului de care trebuie să se bucure dascălul în cariera sa. Un lucru nu trebuie să uităm, ci dinpotrivă să stăruim mereu spre a se realiza cât mai e timp: *dascălul are nevoie de prestigiu*; fără el cariera îi este ratată, iar generațiile care ies din școală, ies neinstruite și nedisciplinate. Prestigiul dascălului trebuie păstrat atât în școală cât și în societate, căci pentru școlar, în afară de dascăl, cel mai bun exemplu este familia și societatea.

Omul se complace mereu în a compara numai prezentul, ca și când existența lui ar fi numai de o clipă și nu un șir întreg de clipe, ceasuri, zile, ani, șir pe care-l înțelegem cu prea obicinuitele și ades, nepătrunsele sau uitatele denumiri de trecut, prezent și viitor. În adevăr, ce reprezintă trecutul unui dascăl? Un șir întreg de efortări intelectuale, de încordări nervoase provocate de diferitele examene prin care-și pregătește el cariera și cele mai adesea, un șir întreg de sacrificii și de crize materiale și morale. Cine-și poate închipui ce înseamnă pentru un om criza materială și morală, starea de spirit revoltătoare a lui contra tuturor, revolta

stomacului, revolta împotriva sugrumării independenței personale, revolta mândriei personale împotriva lașității, lupta pentru sfânta dreptate a moralei creștine („Dumnezeu este Tatăl, iar noi toți suntem fii lui“), acela va ști să așeze dascălimea în rândurile țărănimii și ale muncitorimii și nu-i va nega niciodată prețioasa contribuție ce o aduce dezideratului dreptății sociale prin graiu și în scris. Ce reprezintă prezentul unui dascăl? Rezultatul eforturilor lui din trecut; starea de fapt și de drept a unei situații create prin munca, meritele și sacrificiile lui; mai ales sacrificiile lui, căci dascălul își începe astăzi cariera la o vârstă când alți semeni la aceeași vârstă sunt în plină ascensiune! Dar viitorul? Viitorul este idealul pe care și-l impune dascălul de a creia suflete mari și capete instruite, folositoare țării și neamului din care face parte, folositoare întregii societăți omenesti și gata oricând de a face sacrificii pentru triumful binelui obștesc. Un șir întreg de generații poartă în inimi pecetea cuvântului dascălului lor. Cuvântul de mare răspundere al dascălului este un adevărat plan elaborat prin eforturile ce le depune, de a împăca o anumită stare de spirit socială care există la un moment dat, cu idealul ce trebuie propovăduit în școală: muncă, cinste și dreptate pentru progresul societății. Fără acest ideal școlar, societatea s'ar nărui. Idealul școlar trebuie să devină un ideal social, dar adeseori practici morale păgâne, mai comode decât morala creștină, înlocuiesc idealul școlar din societate și atunci se declară conflictul dintre școală și viață. Uneori acest conflict nu se aplanează așa de ușor, ci poate dăinui decenii de-arândul. Este cazul chiar cu epoca în care trăim și în care mi se pare că acest conflict și-a ajuns chiar apogeul.

Cu fiecare sfârșit de an școlar vedem că abisul dintre școală și viață se adâncește din ce în ce mai mult. Școala nu mai e un purgatoriu de valori, ci s'a transformat într'un mijloc de a parveni. E dureros să o spunem tocmai noi, dar așa este. Sub povara greutăților de tot felul, dascălul și-a pierdut flacăra sfântă a idealului care trebuie să-l călăuzească în tot timpul carierei lui. Incovoiat de grija existenței, presat de relațiunile sociale în care e obligat să trăiască, el cedează

pas cu pas din terenul câștigat cu atâta trudă și pe care ar fi dorit să-l lucreze cu avântul caracteristic unui începător idealist. Nimenea nu știe cât îl doare pe dascăl această stare de lucruri; numai el își cunoaște durerea, căci privind cu ochiul prezentului el vede viitorul; viitorul, care cu ajutorul lui ar trebui să fie altfel. Nimenea nu se gândește la durerea conștiinței lui și la carierele ratate ale unor reale valori. Nimenea nu ia în seamă desamăgirea generațiilor tinere, care pășind în viață constată că sunt cu totul nepregătiți să facă față existenței lor cu ajutorul altei metode decât aceea a emulării școlare. Și desamăgirea înseamnă năruirea unui ideal, uciderea unui avânt sufletesc creat și înlocuirea lui cu oboseala de viață, cu pesimismul. Nu acesta este idealul școlar și cel social, ci dorința de progres care se realizează prin avântul creator, optimismul omului de curaj și *al omului încurajat*, optimismul conștiinței drepturilor și al răspunderilor personale, optimismul prestigiului de care trebuie să ne bucurăm fiecare și optimismul independenței materiale, care le poate aduce pe toate celelalte.

Ca fiecare sfârșit de an dela o vreme încoace, sfârșitul acestui an școlar nu înseamnă nici pentru dascăl și nici pentru elev o bucurie. Bucuria de vacanță este o bucurie a copiilor; bucuria dascălului este bucuria seminței aruncată pe pământ bun, care-și așteaptă rodul și ea trebuie stropită mereu cu cuvântul lui, pentru ca rodul să poată fi însuțit. Bucuria elevului trebuie să fie bucuria dreptății și a încurajării la muncă. Intre elevi se găsesc exemple bune și rele. Exemplele bune se vor încuraja, iar cele rele vor fi silite să-și recunoască greșelile. Aceasta este cea mai dreaptă înțelegere și cel mai bun exemplu al dascălului. Considerațiuni de ordin sentimental duc întotdeauna la abuz și la o nedreaptă răsplată a celor silitori și cumiști. Să nu fi rece, dar să fi drept cu elevul, iată ceea ce i se recomandă oricărui dascăl pentru a avea prestigiu în școală. Dreptatea, sfânta dreptate după care alergăm toți, este limanul în care își pune elevul toate nădejțile unei vieți în plină formație. Dreptatea școlară o va resimți el toată viața; ea va pătrunde adânc în ființa lui și și-o va reaminti până la bătrânețe.

Figura dascălului care-i dă învățătură, va rămânea de-apururi neștearsă pentru el, de aceea, conștient de menirea lui, dascălul are răspundere morală fața de generațiile care s'au perindat pe dinaintea lui. Cine vrea să știe însă, de răspundere morală azi? Ce înseamnă această răspundere morală, nu interesează... Ce e, negru pe alb! Acesta este! Ce va fi, nu ne privește! Iată conflictul dintre școală și viață. Școala pregătește pe elev pentru viitor, îi arată cum trebuie să fie și să se poarte în viitorul lui, iar viața nesocotește cu totul viitorul, tăind orice speranță, orice curaj de muncă.

La sfârșitul anului acesta școlar mi-a fost dat să aud din gura elevilor cuvinte ca acestea: „Toți domnii profesori ne învață în școală să fim idealiști, dar realitatea e așa de crudă, că nici dâșii nu cred în idealismul cu care ne hrănesc...” Cuvintele merită atenția cuvenită, căci trag greu în cumpănă. Nu e vorba de a nu crede dascălul în idealismul pe care-l propovăduște, ci de a fi silit în viața zilnică să precupețească acest idealism în vederea conservării existenței familiei sale, căreia el îi este sprijinitorul. Adevărul e întotdeauna mai greu de înțeles, iar durerea dascălului pentru ceea ce nu poate face, nu o cunoaște nimenea. Dascălul vrea să rămână exemplul viu în fața discipolului său, dar realitatea vieții fiind anormală, devine visătorul ridicol, care-și indoapă cu himere ai săi discipoli. Nu grija dascălului de a desvolta aptitudini este luată în seamă, ci grija părinților de a face „carieră“ copiilor lor. Copiii cărora steaua norocului nu le-a fost prea surâzătoare, nepermițându-le o rapidă adaptare la mediu, vor devenii ratații carierii lor și desamăgiții societății.

Se impune la sfârșitul fiecărui an școlar un bilanț al activității școlare. Putem vorbi anul acesta de progres în comparație cu anii precedenți? Progresul muncii materiale și a celei intelectuale poate fi vizibil calitativ și cantitativ, fiind în funcție de lungimea timpului disponibil pentru carte. Sărbători, comemorări și suspendări neprevăzute de cursuri, vin să întrerupă munca școlarului și aceasta nu din vina lui și nici a dascălului. Timpul pierdut ar trebui cârpit, dar aceasta nu o poate face nici școlarul și nici dascălul decât

în limita timpului său disponibil, cum am zice „printre picături“. Nici unul nici altul nu se sperie de muncă, dar nu-i în putința lor să o prelungească. Anul acesta școlar s'a început cu o săptămână mai de vreme decât de obicei și n'a cântit nimenea, ci dimpotrivă, fiecare și-a făcut datoria la rândul său.

Iată un considerent de care răuvoiterii ar trebui să țină seamă în aspra lor critică la adresa dascălimii. Progresul material și intelectual este însă în dependență de eficacitatea educației morale și implicit de prestigiul dascălului. Învierea sufletească aduce cu ea dorul de muncă și prin aceasta se rezolvă progresul intelectual. Din gura elevului nu se desprinde această înviere sufletească, fiindcă nu vede în societate exemplele de care are el nevoie spre a se înviora. Simbolica învățătură a lui Isus Hristos ne spune: „Dumnezeu este Tatăl, iar noi toți suntem fii Lui“. Numai cine nu vrea, nu desprinde din această singură frază, ideea de fraternitate, egalitate, iubire, autoritate recunoscută și deci voită și ideea de libertate pe care ți-o îngăduie iubirea în sânul autorității voite. Educația vieții o capătă elevul în societate și acasă; în școală el e îndrumat spre ceea ce *trebuie* să fie întotdeauna, nu spre ceea ce este la un moment dat, căci morala creștină va rămânea de-apururi suprema țintă a progresului omenirii. Ea este idealul și prin ea ne putem numi creștini; prin ea societatea va putea progresa. Educația morală, în conflictul dintre școală și viață, trage mai greu în cumpănă și asupra ei capete luminate ale neamului nostru și-au ațintit privirile. Ea nu trebuie însă realizată în afară de școală și peste autoritatea dascălimii, ci încadrată în disciplina de predare a dascălului, care formează contactul intim cu elevii, îndemnându-i și încurajându-i la muncă. A nu ține seamă de dascăl și a nu utiliza pe fiecare în parte în scopurile educației, care formează însăși menirea lui, înseamnă a-i micșora prestigiul, dând naștere astfel unui echivoc primejdios scopului însuși al educației. Prestigiul este bunul indispensabil dascălului; fără el cariera i se va rata, iar generațiile vor rămânea neinstruite și nedisciplinate.

Bilanțul activității unui an școlar îl putem încheia printr'un deziderat: timp și material; timp pentru instruire și material pentru prestigiul carierii. Dualismul dintre spirit și materie confirmă și în materie de educație legea firii și a existenței universale; încât răuvoitorii dascălimii uită bârna din propriul lor ochiu.

C. Zamfir.

Învățătorul în literatura română.

Învățătorul, cu întreg lanțul problemelor sociale, culturale, politice, etc., legate de existența și activitatea sa, e folosit, încă din vechi timpuri, ca material pt. literatură.

Din literatura universală mi-a rămas în minte romanul lui Ludowig Detter, intitulat: „O istorie din zilele noastre“. Este un roman de mari dimensiuni, în care autorul analizează, cu o adâncă scrupulozitate, complexul stărilor psihologice al unei vrednice învățătoare, aruncată de soartă într'un sat la fel cu „Ponoarele“ lui Nic. Apostol. Autorul într'o străfulgerare de lumină, luminează întreaga tragedie a vieții învățătoarești prea puțin cunoscută și mai puțin apreciată.

În literatura română acest teren este puțin cercetat. Mi amintesc de o splendidă nuvelă a lui Simion Mehedinți: „Învățătorul din Pădureni“ din volumul: „Oameni dela munte“. Este o nuvelă plină de duioșie, care-ți stoarce lacrimi. Învățătorul Vlad Pleșa cade pe panta alcoolismului, din care cauză uneori neglijează școala. Pornesc la Rev. pâri. Revizorul vine în anchetă. Învățătorul, în loc să se apere, se acuză, recunoaște tot ce i se pune în cărcă. Arată și cauzele decăderii. Rev. rămâne uimit. Așa ceva nu mai întâlnește în cariera lui. Sinceritatea înv. l-a sguduit adânc și i-a destupat izvorul lacrimilor; totuși înv. este destituit.

Imi reamintesc de „El și Ea“ romanul a doi învățători. E o încercare neizbutită, din punct de vedere literar, a d-lui Nicolae D. Marin. În acest roman autorul arată tot ceia ce au înfăptuit înv. Traian Dascălu, cu soția sa, în timp de 15 ani. Și a înfăptuit f. mult, în toate direcțiile și domeniile. Astfel a făcut o școală nouă, pe care a înzestrat-o cu: farmacie, muzeu, bibliotecă, grădină de pomi, etc, etc. E o splendidă risipă de energie, care face cinste învățătorului.

Cu mai mult talent, cu mai mare exactitate este prinsă viața înv. în romanul dlui B. Jordan: „Invățătorii“. În acest roman, de mândră ținută literară și de un viguros realism, eroul principal, Matei Bucur, îl întâlnim zilnic printre înv. Autorul urmărește un șir de ani din viața lui Matei Bucur. Ne poartă cu el pela Minister, pela Rev., în sate mizerabile, la examene, în lupta vieții, etc. Ne redă cu o exactitate uimitoare stările sufletești, prin cari trece eroul.

Vedem marea dragoste a înv. față de copii și săteni, ca și nepăsarea acestora din urmă față de școală. Vedem neobosită râvnă ce-o pune învățătorul în fiecare zi, în nobila lui misiune de făuritor al sufletelor viitorilor cetățeni; căci aceștia vor fi așa cum îi va forma înv. Peste tot vedem dragoste, muncă dezinteresată, spirit de jertfă.

Înainte de a ne da acest admirabil roman dl. B. Jordan, înv. și dânsul, ne-a dat romanul „Normaliștii“, în care ne descrie viața uneori mizerabilă, a viitorilor înv. Ne arată frământările sufletești, prin cari trec normaliștii și visurile înflorite, pe cari și le făuresc în legătură cu activitatea, apostolatul, pe care îl vor desfășura mai târziu, ca înv. În acele pagini ca și în Invățătorii, ne regăsim pe noi înșine.

Acel care a evocat, în chip magistral, figura înv. român, a fost dl. Cezar Petrescu în cartea sa „Apostol“, prin care s'a legat pt. totdeauna de sufletul înv. Acesta, cu geniala-i putere de pătrundere a sufletului omenesc, cu minunatu-i dar de a descrie stările sufletești, prin cari trec eroii săi, urmărește zi de zi, an de an, viața lui N. Apostol, de când a scăpat de pe băncile școlii și până la bătrânețe.

Este atâta realism, atâta adevăr, atâta natural în pag. romanului încât trăești cu eroul, te bucuri cu el, te întristezi cu el, te frământă cu el; tragedia sufletului său o trăești și tu.

În acest roman autorul îl pune pe erou în toate situațiile posibile și imposibile, pentru a vedea cum reacționează. Il vedem pe înv. în câmpul politic-respectiv, ce atitudine ia față de desmățul politic, față de demagogia partidelor democratice. Il vedem cum lucrează în clasă, sufletul pe care îl pune în creșterea și educarea fragedelor vlăstare încredințate lui. Il vedem desfășurând o activitate culturală extra-școlară, bogată.

Vedem mentalitatea primarului, notarului, șefului de post, neînțelegera sufletului învățătorului de către preot, nepăsarea sătenilor, ostilitatea fățișă a boerului demagog — obișnuit a ordona înv. Cedarea celui dintâiu a (boerului) în fața dârzeniei de granit a lui N. Apostol. Apoi drama familiară sguduitoare: pierderea fiicei scumpe. Dar câte nu vedem în această minunată carte! Ne-ar trebui multe pagini, pt. a arăta doar situațiile în cari este pus N. Apostol și felul cum reacționează. Ori scopul articolului nu este acesta. Noi am vroit să vedem cum îl văd pe înv. literații.

Din această sumară înșirare de opere putem desprinde caracterele principale ale învățătorului, prinse de scriitor în operele lor. Aceste caractere, prinse în chip magistral mai ales în Apostol, sunt: caracterul, dragostea față de copii și săteni, muncă desinteresată, spiritul de jertfă, răbdarea, perseverența, cari au săvârșit miacolul radicalei transformări spirituale și materiale a prăpăditului și oropsitului sat „Ponoare“.

Învățătorul, în activitatea lui, este inspectat de organele de control, începând cu dl. subrevizor de control până la insp. gen. și chiar ministrul.

Pentru a ne înfățișa întreaga viață a învățătorului, deci și felul cum aceste organe de control înțeleg să-și împlinească datoria de îndrumători ai învățătorilor și ai învățământului, d. B. Jordan, ne dă un volum nemerit intitulat: „Revizori și Inspectori“. Pe aceștia li arată într'o lumină nu tocmai favorabilă. În marea lor majoritate nu-și înțeleg misiunea sau chiar dacă și-o înțeleg nu și-o pot împlini cum trebuie pt. că sunt marionete în mâinile potențaților politici, din jud., cari clasifică pe înv. după meritele lor politice. Examine, înaintări, gradații se acordă doar celor cari fac politică, fie ei chiar nulități patente. Meritul, munca, abnegația, nu sunt răsplătite. Dar nu este nevoie să ne spună dl. B. Jordan lucrurile acestea. pt. că le cunoaștem noi din proprie experiență. Dl. B. Jordan ne înfățișează organele de control mai ales în ce privește conduita lor morală care lasă de dorit; uneori coborînd până la josnicie. Sunt constatări dureroase, revoltătoare. Ele dor, rănesc sufletul, sapă și mai mult prăpastia dintre înv. și organele de control.

În paginile ce preced am arătat: a) Cum este văzut înv

de ochii străini de tagma noastră (C. Petrescu și S. Mehedinți) și b). Cum este privit de ai săi, respective de sine însuși (Nic. D. Marin și B. Iordan). Aceștia din urmă sunt inv. tineri.

În rândurile ce urmează voi arăta cum vede pe inv. învățătorul în amurgul vieții, închinată toată școlii și poporului. E vorba de cartea dlui Ștefan Filon : „Amintirile unui învățător“ vol. I.

Din această carte desprindem îndrumări sănătoase cu privire la atitudinea pe care trebuie s'o aibă inv., când păsește în viață. Cartea este scrisă într'o frumoasă și fermecătoare limbă românească, împetrișată cu o mulțime de înțelepte proverbe de ale poporului. Încă n'am întâlnit o carte de literatură (în afară de povești) în care să găsec atâtea proverbe și localisme. Din acest punct de vedere cartea poate fi comparată cu „Amintirile“ lui Creangă, iar autorul cu marele povestitor moldovean. Dar această carte poate fi utilizată și ca un document al stărilor învățământului românesc de acum 50 de ani. Într'adevăr ea ne arată ce se învăța pe vremea aceia, cum se învăța (metoda) cât se învăța, cari erau raporturile între profesori și elevi, între învățători și forurile superioare școlare și administrative atât de bine prinse în „Revizori și Inspectori“. Raporturile au rămas pe alocurea aceleași), care era starea satelor noastre, din punct de vedere material și spiritual, raporturile dintre inv. și preot, notar și primar, etc., etc.

Această carte o găsec superioară celorlalte cărți, în care este desc isă viața inv. ; aceasta pt. motivul că este izvorită din „inimă“, pe când majoritatea celorlalte sunt izvorite din „cap“; ori ce este izvorit din inimă merge la inimă, iar ce este izvorit din cap merge la cap. -Această carte este și o carte de literatură, dar este și o carte — putem spune — didactică, pt. că mai mult, ca ori care manual de școală, indică drumul de urmat în viața de dascăl, pt. a putea izbuti și mai ales pt. a nu-ți irosi munca în van. Această carte va trebui cetită de către toți normaliștii înainte de a părăsi băncile școlii. Ea va trebui să le fie carte de căpătâiu; aceasta pt. că într'adevăr este călăuză înțeleaptă, pe drumul spinos și întortochiat al carierei de dascăl.

Și Dl Ștefan Filon, ca și ceilalți scriitori, analizați aci, îl arată pe înv. într'o lumină cât se poate de frumoasă; îi atribuie calitățile pe cari i le atribuie și ceilalți scriitori.

În acest articol am încercat în limitele posibilităților de informație, pe care le are un înv., profesând la margine de județ și codru — să fac o privire de ansamblu asupra literaturii române — în care eroii sunt înv. pt. a arăta cum scriitorii înfățișează pe înv. de azi, de ieri și de totdeauna. (Dela acest gând m'am abătut doar la ultima carte, pe care am vroit s'o prezint onor cititorilor, fiind recent apărută). Dacă am izbutit sau nu în încercarea mea, rămâne să se pronunțe cititorii.

Mihail Moldovanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Străjeria și învățătorii.

Așa cuvântul să vi-l pregătiți
Ca miile de inimi la un fel să bată,
Și miilor de veacuri să vorbiți.

Alex. Vlahuță,

Istoria, este mărturie sigură că, de felul cum factorii de răspundere au înțeles anumite imperative ale vremurilor, de felul cum s'au întrezărit nevoile viitorului a depins — în bună parte — soarta poporului român !

Grija de viitorime — izvorâtă din înalt patriotism — a fost lozinca înaintașilor noștri.

Pe acest pedestal de granit, la care a lucrat generații de-arândul, s'a clădit visul de veacuri al neamului nostru întreg. El a fost idealul tuturor, iar pentru îndeplinirea lui, „ne-au răposat și moșii și părinții“ așa cum a cântat marele vizionar — trecut în lumea cea fără de sfârșit, Octavian Goga.

În dorul lor de mai bine, generațiile apuse și-au dat cu prisosință tributul lor de jertfă pentru a lăsa cât mai puține griji urmașilor lor.

În momente de grea cumpănă, înlăturând tot ceace ar fi putut să pară slăbiciune, într'un efort — izvorit din înțelepciunea îndepărtatului trecut, ele s'au înfrățit și împreună au trasat drumuri pe cari le-au urmat neșovăitor și pe cari le-au băttătorit generațiile următoare lor !

La răspântiile acestor drumuri, stau scrise cu slove de aur, capitole înălțătoare legate de viața și străduința celor ce-au înțeles vremurile și s'au supus lor.

Faptele și numele lor, vor rămâne deapururi săpate în sufletul neamului.

Una din faptele, care atât pentru noi cât și pentru posteritate este și va fi un capitol de mândrie națională, este cu siguranță „**Străjeria**“.

Acum, când pretutindeni, grija tuturor este îndreptată către tineret, deci către viitor, nu ne mai era îngăduit nici nouă să ne mulțumim cu ce aveam. Trebuia să fim la înălțimea vremurilor.

Acest lucru, l-a înțeles cel dintâiu, M. S. Regele. El, și vlăstarul lui regesc sunt primii și cei mai vrednici străjeri.

Din gândul Său curat, din dragostea nemărginită pentru popor, din marea grijă pentru viitorul lui, a izvorit această strălucită instituție cu un așa de simbolic nume.

Cuvântul „străjer“ sună frumos. Pronunțându-l te simți la adăpost.

Cuvântul străjer sună frumos și-l porți cu deosebită mândrie, fiindcă-l poartă cu mândrie și cel dintâiu străjer al țării. El sună frumos și-l porți cu dragoste și avânt, fiindcă îl poartă cu cinste și demnitate, conducătorii aleși de Marile Străjer întruchipați în sutele de mii de suflete nevinovate și curate ca lacrima.

Cuvântul străjer, simbolează — prin veacuri — pavăza, înălțarea și consolidarea scumpei noastre țări.

Această instituție, întruchipează în cel mai înalt grad, virtuțile neamului românesc. Ea este un admirabil mijloc de educație integrală. O școală activă a neamului întreg care va da mâine oameni integri, uniți — într'adevăr — în cuget și'n simțiri.

Așa fiind, era natural ca această școală, să fie încredințată în primul rând, învățătorilor, celor mulți, celor ce știu să muncească în umbră, găsind răsplata în mulțumirile sufletești, lor le-a revenit această nobilă misiune.

Și dacă, M. S. Regele, în înalta sa înțelepciune ne-a încredințat nouă apostolilor de eri și de mâine această nobilă misiune, avem datoria sfântă ca dublându-ne eforturile, să ne pregătim astfel cuvântul, ca mâine întregul neam, să fie o inimă și un suflet!...

Generațiile școlărești, eșite mâine în lume, să-și aducă aminte că acolo în clasă, la catedra lui, învățătorul n'a trecut prin școală numai pentru remunerația primită dela stat, ci el a luminat continu și s'a stins ca lumânarea, după ce și-a făcut cu sfințenie datoria.

Cuvântul și faptele lui, să-l călăuzească în viață.

Atunci când vom ajunge ca generațiile viitoare să simtă, să gândească și să numească la fel, opera noastră, pornită de sus în jos, va vorbi veacurilor!

Capitolul ce s'a început așa de pronunțător este o chezașie sigură, că viitorul va fi așa cum îl scontăm.

Deci, frați colegi : cu sufletele tari și curate, cu noi puteri de muncă, cu credința sfântă într'un viitor strălucit al neamului, la muncă sub steagul „Străjeriei“.

Chiriță Codreanu.
înv. Tg.-Mureș.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cărți vechi bisericesti aflate în parohia ortodoxă Mureșeni.

Trăim azi o epocă de reînviere națională aci în secuime uude an de an găsim familii instreinate, cari datorită unor buni îndrumători și cari mânate de vocea sângelui se întorc la sânul neamului românesc.

Intelectualii satelor din Secuime, atât prea cucernicii preoți cât și harnicii învățători, pentru a fi tari în credința misiunii lor naționale, în locurile ce le ocupă, sunt datori să cunoască trecutul cultural al poporenilor. Spun lucrul acesta pentru că din anchetele făcute de mine mi-am dat seama ce rol mare a avut cunoașterea acestui trecut.

Un inimos notar ortodox din Valea Nirajului a folosit în vederea reînvierii acesteia vechile matricole ale bisericii și cu mărturia scrisului a dovedit unor frați înstreinați că părinții lor au fost gr. catolici și încet, încet ei au părăsit biserica reformată revenind la sânul bisericii românești. În alte sate apostoli inimoși, demni de curajul lui Făt-Frumos veniți ca dascăli aci, în Secuime, din Vechiul Regat, nu arareori vin în conflict cu preotul satului fiindcă nu a căutat să cunoască trecutul cultural al satului. Dacă ar fi făcut-o ar fi rămas să activeze numai pe teren școlar lăsând în seama preotului cele sufletești. Nu scriu aceste rânduri ca un confesional, ci ca român și când e vorba de românism stăm pe o treaptă egală și nimănui nu i se cade a se lauda din motive confesionale că e mai bun român decât altul. Iar cine nu e bun român și-și mai crește copiii în limba lui Arpad e bine să se știe că este un trădător al națiunii sale.

Un bun mijloc de cunoaștere a trecutului unui sat îl constituie istoricul bisericii și mai ales inventarul cărților bisericesti.

Ca să se vadă ce concluzii se pot trage din această investigație dau mai jos lista cărților liturgice cercetate de mine recent în biserița de lemn din Mureșeni.

Cea mai veche carte aflată azi la biserica din Mureșeni este un Penticostarion căruia-i redau textul întreg din prima și a doua pagină: „Penticostarion ce are întru sine slujba ce i se cuvine care acum s'au tălmăcit pre limba rumânească și s'au tipărit în zilele prea înălțatului Domn Io Mihai Racoviță Voevod cu blagoslovenia și cu cheltuiala prea sfințitului mitropolit a toată Ungrovlahia Kir Neofit Delakrint în oraș în București la Vleatul 7251 (1743), de cucernicul între preoți popa, Stoica Iacovici, tipograf.“

Pe verso, în a doua pagină, aflăm, „12 stihuri politice asupra peceții prea înălțatului, slăvitului și blagocestivului domn Io Mihai Racoviță Voevod.“ Urmează reproducă peceta voevodului, iar sub ea aceste 12 versuri:

*„Bourul, corbul două semne minunate
Darurile arată Doamne prea înălțate
Aceste închipuiri arată înălțări
Ale acestor două mai jos numite țări.
Bourul a Moldovei stemă de domnie.
Corbul a Ungrovlahiei de stăpânie
A domnului Mihai Voevod ce'i zic Racoviță
Carele le-au stăpânit cu multă credință.
Pe care acuma Dumnezeu îl păzească
Țara Rumânească să o stăpânească
Pre toți vrăjmașii săi supunându-i supt sine
Ocârmuind țara cum ieste mai bine.“*

Urmează ca vechime un *Strașnic* din 1753, tipărit în noua tipografie înființată de Petru Pavel Aron la 1750 la Blaj, cu următorul titlu: „Strașnic ce cuprinde slujba sfințelilor Patimi și a Invierii, tipărit cu blagoslovenia vlădiciei Făgărașului Kir Petru Pavel Aron dela Bistra, în mănăstirea Sfintei Troițe dela Blaj 1753 de Vasile Constantin.

O a treia carte tipărită tot în veacul al XVIII-lea este un „*Minologion*“ care cuprinde întru sine rânduiala dumnezeieștilor praznice și ale stăpânei de Dumnezeu născătoare și pururea fecioară Maria și ale sfinților celor numiți ce se prăsnuesc preste

an și ale sfinților de obște în fiecare zi. Acum întâiu tipărită rumânește supt stăpânirea prea înălțatului împărat al Romanilor Iosif al II-lea, craiul apostolicesc, mare principe al Ardealului, cu blagoslovenia excelenței sale prea luminatului domn Gavril Grigore Maer, arhiepiscopul Făgărașului și al prea înălțatei cesarocrăești mării sfetnic din lăuntru, în Blaj la mitropolie anul dela nașterea lui Hristos 1781.“

Din 1800 avem un *Triod* tipărit la Blaj sub episcopul Ion Bobb.

Apostolul e tipărit tot la Blaj sub Bobb în 1802. Deși parohia a fost și este ortodoxă, dela Sibiu ca cea mai veche carte bisericească n'am aflat decât Kiracodromionul (cazanie) tipărit cu încuviințarea și sub privegherea prea sfinției Sale Dlui Andrei Baron de Șaguna-Sibiu 1855.

Parohia Mureșeni n'a avut numai aceste câteva cărți vechi. Savantul profesor din Târgu-Mureș, Nicolae Sulică, într'un studiu, publicat în revista „Reînvierea“ Anul I No. 1 pagina 21 afirmă că în 1872 parohia avea 26 cărți bisericești, iar cea mai veche era din 1720. Eu n'am mai aflat-o și desigur că a dispărut.

Preoții satelor e bine să facă un inventar al tuturor cărților vechi bisericești, dar mai ales i-aș ruga ca acele cărți unde azi constați foi ce abia se mai țin la cotor, să fie legate, căci aceste cărți bisericești sunt dovada trecutului nostru cultural și național în această regiune.

Pentru cei cari vor să agite azi problema confesională în aceste regiuni secuizate, unde avem nevoie de o strânsă colaborare între toți intelectualii, trag o singură concluzie. Anume aceea că înaintășii noștri n'au făcut deosebire între Bncurești, Blaj sau Sibiu. Cărțile bisericești aflate în vechea bisericută de lemn din Mureșeni sunt o frumoasă pildă pentru noi ca să ne arate că românismul a fost la fel de viu și constructiv în toate cele trei orașe sfinte pentru istoria noastră națională.

Cu atât mai mult, azi, noi urmașii acelor cari vedeau atunci o singură biserică românească cu acelaș rit cari foloseau cu bucurie atât cărțile Blajului cât și ale Sibiului sau ale vechiului Regat nu avem voie să stricăm aceea frumoasă tradiție. Din contră, intelectualii de aci din Secuime au datoria să contribuie la o cât

mai apropiată frățietate între Blaj și Sibiu. Căci afirm cu convingere că fără o bună înțelegere și fără o frățească colaborare în Hristos și între românism între mitropoliții români ai Ardealului, opera de reromânizare se va face foarte anevoie aci în secuime, unde sunt sate cu 10 suflete ort. și 20 gr. catolice sau invers. Trebuiește în interesul neamului ca în filiile unde sunt mai mulți români de o confesiune, ceilalți să treacă la aceea pentru a se putea infiripa o parohie statornică românească, cu o biserică infloritoare și vie care va reromaniza altfel; în loc să construim românismul ne irosim forțele numai, cărpindu-l, orbiți de ambiții lumești și nicidecum cu gândul la Isus Hristos și la mântuirea sufletelor românești.

Prof. I. Hurdubețiu.

---

*) În biserica gr. cat. din Sănmihalul de Pădure am aflat la 2 Iunie, un aghiasmatoriu tipărit la Iași în 1814.

Originea popoarelor ariene.

II.

Vine însă marele sociolog german Friederich Ratzel și contestă toate argumentele de mai sus. El este pentru originea ariană în stepa rusească și argumentează în modul următor: Istoria, zice el, ne arată întotdeauna pe indogermani ca mari cuceritori. Ori, din studierea omului pe pământ, s'a putut vedea că numai nomazii au fost cuceritori, prin urmare pe baza acestui silogism și indogermanii nu pot avea decât o origine într'un ținut de stepă loc specific calului, animalul preferat întotdeauna de indoeuropeni. Hirt, se ridică contra susținerilor lui Ratzel și remarcă pe bună dreptate că năvălirile popoarelor de stepă sunt ca lava unui vulcan: nimicesc totul în calea lor, dar ne mai primind rezerve statele întemeiate de ei dispar. Istoria năvălirilor nomazilor mongoli în Europa ne este o mărturie. Au dispărut statele Hunilor și Avarilor și singurul statul Maghiarilor nomazi a dăinuit fiindcă l-a luat sub protecția sa Sfântul Scaun. Argumentul lui Ratzel că numai stepa ar fi focar de expansiune umană iar nu stă în picioare, fiindcă expansiunea celtică, germană, slavă și chiar expansiunea Românilor, istoria a dovedit că a plecat tot din ținuturi păduroase.

Rezumând deci argumentele pro și contra ținutului păduros al Europei, vedem că cele mai multe sunt în favoarea codrului și contra ținutului de stepă care este iubit mai mult de sângele mongol prezent și în vinele cazacilor decât de indoeuropenii mai curați cari preferă pădurea. Și de fapt filologia a găsit în ținutul păduros al Balticei că limba lituană are cele mai arhaice forme și e una din cele mai puțin schimbate dintre toate limbile europene, prin urmare după toate probabilitățile în jurul pădurilor din bazinul mării Baltice este a se căuta aria de baștină a rasei albe. De aici începând cu mileniul III înainte de Cristos, au început să se răspândească Celții înspre apus, până la Oceanul Atlantic, iar în răsărit Indienii arya și Perșii arioi, până la oceanul Indian. Dacă acum trecem să analizăm obiceiurile și felul de viață primitivă al popoarelor albe sau indoeuropene putem observa multe trăsături comune.

Aşa de pildă Fustel de Coulanges în celebra sa carte azi tradusă şi în limba română : La cité antique, arată că la Romani şi Greci, popoare ariene plecate pela 1000 I. Cr., din centrul Europei în sudul ei, forma în care se încheia căsătoria era aceeaşi. Iar dacă studiem şi felul în care se făcea căsătoria la vechii Slavi şi la Indieni, observăm aceeaşi asemănare cu căsătoria greco-romană.

La toate aceste popoare indoeuropene bărbatul primea fata dela părinţi, simulând o răpire. La rassa neagră din contră, femeia se cumpără şi se vinde. La toţi indogermanii autoritatea bărbatului este suverană şi cel dintâi copil moşteneşte odată cu numele tatălui şi averea părintească. La Egipteni din contră, fiii nu purtau numele tatălui ci al mamei. Indoeuropenii apar până azi ca pasionaţi ai vânătoarei. Caezar afirmă în comentariile sale că germanul îşi petrece aproape toată viaţa la vânătoare.

Ca animale înblânzite, arienii europeni cunoşteau câinele, boul, vaca, calul, a cărui carne o mâncau până în momentul creştinării, aşa cum mâncăm azi carnea rumegătoarelor. Oaia era şi ea pe lângă casa omului, dar avea mult de suferit până la inventarea foarfecelor, deoarece lâna i se lua prin jumulire. Romanii obişnuiau să ţină oile flămânde ca să lase lâna mai uşor. De fapt prima bogăţie a indoeuropenilor era reprezentată prin animale. Zeitatea era arătată la unele popoare ca dătătoare de bogăţii. Bogăţie în limba sanscrită înseamnă : bagha, în persană : бага, iar în vechea slavă : bogu. Bogu desemna nu numai bogăţia dar chiar şi pe Dumnezeu care dă bogăţiile. Romanii denumeau averea prin cuvântul pecunia, iar acesta venea dela pecu, care înseamnă vite, prin urmare indoeuropenii erau mari crescători de vite.

Ca îmbrăcăminte foloseau pieile de animale şi unele ţesături rudimentare. Pantalonii apar numai după anul 1000 înainte de Cristos, adică după plecarea spre sud a Grecilor şi Romanilor, cari nu-i cunoşteau. Locuinţele erau la început grotele, bordeele şi mai apoi colibele de formă rotundă. Dela primele date istorice indoeuropenii remarcă în om o dualitate : sufletul şi trupul.

Vechii Perşi credeau că sufletul părăseşte trupul nu numai după moarte ci chiar şi în timpul somnului.

Înmormântările prinţilor arieni erau în timpul păgânătăţii lor pline de fast şi cruzime, fiindcă pornind dela credinţa în nemuri-

rea sufletului, prințul dorea să fie servit și după moarte. Din testamentul unui mare duce lituan făcut la 1341 d. Cristos, deci cu 40 de ani înainte de creștinarea lituanilor citim că el a dispus următoarele: Pe un rug mare de brad să fie așezat în cele mai frumoase haine cu sabia, lancia arcul și tolba cu doi șoimi, câinii de vânătoare, un cal viu înșeuat și cel mai iubit servitor, se vor arunca în foc tot așa și o parte din prada luată dela dușman, dar mai ales vor fi arși cu acea ocazie trei cavaleri germani de vii (vezi pirt, pag. 491).

De aici și din actuala formă de înmormântare a indienilor se vede că înainte de încreștinare toți arienii foloseau încinerarea și nu înhumarea, care este de origine semită.

Religia arienilor era politeistă. Ei au divinizat forțele naturii cărora le aduceau sacrificii. Zeilor cerești obișnuiau să le sacrifice animale albe iar forțelor subpământe le aduceau sacrificii animale de culoare albă.

Aproape în toate domeniile ca cel pastoral, agricol și al vieții casnice se poate vedea o cultură comună a acestui conglomerat de neamuri albe cari niciodată nu au format toate o unitate politică sau dacă vor fi format'o totuși aceasta rămâne un mister al istoriei. În orice caz în subiectul tratat nu se pot enunța rezultate precise fiindcă problema nu este așa de simplă cum crede d. Alfred Rosenberg și actualii rasiști germani.

Deși cele scrise până acuma ar fi de ajuns ca să ne dea un contur de înțelegere al problemei ce am avut onoarea să tratăm totuși cred că în afară de aspectele de ordin biologic, filologic și istoric ar mai trebui ca încheere și ca o consecință practică a acestor idei rezumative să amintesc de aspectul politic actual al problemei rassistice ariene.

Rassismul arian ca program politic s'a pus mai mult în Germania unde a avut două nuanțe, una de politică internă care a dus la triumful instalării lui Hitler la putere în 30 Ianuarie 1933, și altă nuanță externă, care servește ca un fel de motivare în fața lumii a imperialismului exprimat în Mein Kampf. Rasiștii germani, plecând dela teoria pentru ei certă că arienii își au ținutul de baștină în țara lor, afirmă că pe ei neputându-i cuceri Romanii după dezastrul suferit de Varus la anul 9 d. Cristos, singuri Germanii s'au păstrat arieni puri până azi.

Ceilalți arieni plecați din ținuturile mării Baltice în Sudul Europei s'au corcit și și-au pierdut deci puritatea sângelui german. Așa de pildă Celții, luând'o spre apus s'au corcit cu liberii și Ligurii, Grecii cu Pelasgii, iar Slavii și popoarele tracice cu mult sânge mongol încă din evul mediu.

Concluzia ce se desprinde din aceste afirmații este că toate popoarele europene sunt corcice, cu sânge amestecat și numai Germanii fiind cei mai curați arieni au motive să domine Europa și să stăpânească celelalte popoare. Conform acestor teorii Germanii ar trebui să stăpânească Sudul și Sud Estul Europei adică și țara noastră, cu atât mai mult Ungaria, fiindcă rasiștii germani au cele mai proaste păreri față de oamenii de rasă mongolă. Scandinavii germani ar trebui să stăpânească Estul iar Anglo-Saxonii, Vestul Europei.

Prin urmare, azi problema ariană pe lângă partea ei științifică mai are și latura aceasta utilitaristă ca o anexă a actualei politici imperialiste germane. Germanii în baza numărului lor mare și a lipsei de materii prime cer spațiu în colonii, iar în baza teoriei rassiste că numai Germanii sunt arieni curați, pretind să stăpânească Europa sau cel puțin popoarele slave care și-au mongolizat sângele.

Dacă în politica internă Germanii aveau tot dreptul să-și apere puritatea rasei contra infiltrațiilor semite, în politica externă teoria nu poate încânta decât pe naivi, fiindcă toți oamenii cu o cultură mai pronunțată știu că de o rasă curată 100 la 100 nu se poate vorbi, fiindcă nu există. Chiar Prusienii germani au nume slav, și poate mai mult sânge slav decât german, iar Bavarzii și Germanii sudici sunt amestecați cu o altă rasă mediterană brachicefală, în timp ce nordul german este dolichocefal.

Dacă toți Europeanii albi ne tragem dintr'un trunchi comun ar fi de așteptat, ca azi după ce ne-am înfrățit și sufletește prin aceeaș credință creștină în Cristos, să inaugurăm, în locul politicii imperialiste de nuanță păgână, o politică de frățietate și de bună conviețuire în actualele granițe ale statelor naționale, creații naturale ale națiunilor ariene doritoare de libertate și între cari e bine să nu se uite că ne numărăm și noi Români.

Prof. ION HURDUBEȚIU
Tg.-Mureș.

Despre muzica populară.

D. Considerațiuni generale.

Cele câteva articole din revista „Progres și Cultura“ despre muzica populară românească, nu pot forma un studiu documentat dacă nu sunt însoțite, cum am mai spus, de exemplele muzicale necesare și desigur, chiar înmulțite. Era inutil să amintim exemple de care în general nu prea avem cunoștință, fiindcă nu circulă; ne-am mărginit să amintim exemplele pe care le-am crezut cele mai răspândite. Deși foarte puține și incomplete, au totuși darul de a ne introduce în labirintul comorilor populare, despre care în general știm foarte puțin.

Am putut verifica un fapt incontestabil cu această ocazie: că muzica populară românească este foarte variată și că în comparație cu cea cultă este mult mai bogată, pe alocurea. Toate manifestările sociale românești dela țară își au expresiunea lor muzicală; la aceasta se mai adaugă și expresiunea muzicală a diferitelor stări sufletești individuale. În afară de bocete, cele mai simple cântece populare, colindele, prezintă uneori atâtea bogății tonale, modale sau ritmice, încât a determinat chiar un curent muzical nou în muzica cultă românească. Colindele mai mult decât toate celelalte cântece populare formează pivotul de îndrumare al școlii muzicale moderne, deoarece este, poate, cel mai studiat gen de muzică populară la noi. Școala muzicală modernă dela noi tinde din ce în ce mai mult să găsească un specific național pe care să-l imprime muzicii românești culte. Sursa de inspirație o găsește în varietatea și bogăția muzicii populare. Pornind dela fenomenul ritmic, pe care mai rar îl vezi simplu în muzica populară românească, nu există, aproape, compozitor român, care

să nu folosească polimetria. Ritmul liber, descătușat de orice regulă impusă de clasicismul muzical, este folosit cu multă ardoare, nu fiindcă ar fi nou — el ne amintește muzica primei ere creștine — ci fiindcă e românesc. Fenomenul melodic cu tot felul de întorsături de suete, de tonulații și de modulații, cu caracteristica acestor întorsături, nu este deloc înlăturat.

Există unele cântece din popor pierdute în negura vremilor ; unele simple și sărace. Despre această sărăcie ritmică, tonală, modală se zice că aparține unui trecut foarte îndepărtat. Nimic nu ne îndreptățește să credem așa ceva. Culegerile din ținuturile românești cu totul izolate de orașe și de civilizație, ne arată din potrivă nu sărăcie ritmică și nici melodică, ci mai degrabă o melodie bizară, care e cu totul altceva. Poate fi un mod pentatonic sau hexatonic. Varietățile modale și tonale pe care le observăm în muzică dela un ținut la altul, nu sunt decât dovezi de tot atâtea bogății de procedee muzicale întrebuințate cu o dibace artă în construirea unei melodii. Am amintit altădată de procedeul amplificării și al eliminării în dezvoltarea unei melodii, procedeul folosit cu o artă desăvârșită de Beethoven. Ei bine, Beethoven să fi venit să învețe poporul românesc cum să procedeze mai artistic în creierea unei melodii? Sunt autori, cari iau ca exemplu de simplitate și sărăcie în muzica populară românească, cântecul de stea „O, ce veste minunată“, crezându-l tocmai prin aceasta a fi arhaic.¹⁾ Or, sunt așa de puține șansele de a crede că un cântec de stea a luat naștere odată cu colinda !

Mai întâiu nu putem ști cu siguranță dacă ar putea fi cântecele de stea o creație proprie a poporului, dacă nu cumva ele sunt de dată mai recentă, fiind chiar importate de aiurea. Lucrul acesta îl putem bănuși prin numărul lor mic, prin relativa lor sărăcie ritmică, tonală, modală și în general prin întorsăturile melodice mai aproape de muzica cultă apuseană, decât de a colindelor noastre populare.

Al doilea fapt important ce trebuie să-l desprindem din

---

1) Gh. Onciul : „Colinda“. București 1934.

rândurile numerelor trecute ale revistei noastre, în legătură cu muzica populară, este independența față de textul literar, cu care cântă poporul. Această independență a muzicii față de text, are ca urmare creiarea unor forme muzicale rigide, tipice, dar bine construite. Lipsa acestor forme muzicale ne-ar fi indicat expresiunea dramatică cea mai desăvârșită pe care trebuia să o aibă poporul în dependența eventuală a muzicii de text. Dependența muzicii de text, expresiunea dramatică de adevărată artă, face apel la cunoștințe intelectuale, pe care poporul n'are de unde să le aibă și atunci instinctul lui artistic a găsit un refugiu în formele simfonice pe care le-a adoptat. Din această pricină executarea muzicii populare pentru noi nu mai poate fi interesantă, decât în măsura în care vom ține seamă de text, corectând și imprimând melodiei caracterul dramatic pe care-l cere textul.

Dacă poporul execută în felul lui, simplu și independent, muzica ce și-o creiază, negândindu-se decât la sunetele melodiei pe care o execută cu fluerul, cu frunza sau cu vocea, intelectualul, deci și învățătorul, care organizează coruri sătești, este dator să corecteze și să canalizeze o dreaptă influență a textului asupra melodiei, dând naștere mai târziu unui caracter dramatic muzicii care va îmbogăți și mai mult repertoriul popular. Dar mai întâiu conducătorului de cor îi trebuie pregătirea necesară și inteligența vie de a prinde sensul psihologic, logic și plastic al textului, pentru a imprima muzicii caracterul dramatic de adevărată artă a cuvintelor cântate.

În ce privește fenomenul armonic, cu ajutorul corurilor sătești cari se înmulțesc pe zi ce trece, nu peste multă vreme îl vom putea zări la orizont. Până atunci, încă, muzica populară românească se află în plin ev mediu.

C. Zamfir

Anchetă monografică în comuna Belinț.

„Institutul Social Banat-Crișana“

Intreprinderea unei anchete monografice se încadrează printre cele mai altruiste opere naționale. Spiritul de jertfă materială și sufletească, precum și abnegația care sprijinește desfășurarea unei astfel de activități de interes etnic, ridică valoarea anchetelor sociale la importanța unui apostolat — de-o negăduită consistență documentară și educativă. Pregătirea și competența științifică pe care trebuie să o posede ceice se înrolează la o astfel de operă socială, abilitatea, calmul și perseverența necesară la sondarea și descoperirea obiectivelor menite a fi supuse studiului și analizei, creierea celor mai potrivite mijloace pentru îndepărtarea factorilor externi, cari diguesc și zădărnicesc explorarea diferitelor aspecte spirituale și fizice și în sfârșit, obiectivitatea și calitatea sintetică a materialului obținut, în vederea elaborării diferitelor concluzii, cu aspect cultural religios, medical, biologic, economic, etc., fac dintr'o anchetă monografică o lucrare, pe cât de importantă ca mijloc de promovare a destinului românesc, pe atât de grea și pretențioasă ca reprezentare fidelă a unor realități ale vieții sociale. Dar, contactul direct al factorului anchetator cu masa populației care-l interesează, permite relevarea tuturor scăderilor spirituale și materiale, care procură un permanent dezechilibru al vieții sociale și sugerează elaborarea unor măsuri de îndreptare, în conformitate cu natura defectelor stabilite. Din acest punct de vedere ancheta monografică reprezintă un excelent mijloc educativ.

Lucrarea, cu titlul de mai sus — cuprinde rezultatul bogat al unei anchete monografice, întreprinse la granița de vest

a țării, de-o echipă alcătuită din : profesori, medici, agronomi, preoți, învățatori etc.

Lucrările s'au desfășurat sub auspiciile Institutului Social Banat Crișana, care la rândul său, își încadrează activitatea în rândul preocupărilor Institutului Social Român, de sub direcția D-lui Prof. D. Gusti, a cărui metodă monografică a fost folosită ca baza de lucru. În „Cuvânt înainte“, Dl. C. C. Teodorescu Rectorul Politehnicii din Timișoara și Președintele Inst. Soc. Banat-Crișana, înfățișează motivele care au determinat întreprinderea anchetei, felul de lucru și rostul monografiei; iar în „O mică retrospectivă“, Dl. Dr. C. Groșorean, conducătorul echipei monografice, precizează punctul de vedere al Inst. S. Banat-Crișana, stabilind, că în timp ce întreprinderile Inst. S. Român, urmăresc adunarea materialului pentru studiul științific, Inst. Banat-Crișana, prin ancheta monografică, urmărește descoperirea tuturor scăderilor, cari anemiează dezvoltarea armonioasă a vieții sociale, în vederea suprimării lor, cât mai neîntârziate.

Activitatea anchetatorilor a fost împărțită pe secțiuni.

- a) Medico-socială.
- b) Secția culturală.
- c) Secția economică.
- d) Secția juridică și
- e) Secția de sociologie și politică socială.

În secția medico-socială au activat d-nii : Dr. I. Nemoianu având de anchetat : Populația infantilă, Dr. Augustin Maior, (Examinarea populației din punct de vedere a boalelor venerice și viața sexuală), Dr. Isaia Popa, (Morbiditatea și morțialitatea de tuberculoză), Dr. Maria Popovici, (Ancheta medico-socială la femei), Dr. Virgil Popovici, (Examinarea populației sub raport oculistic), Dr. Nerva Drăgan, (Examinarea populației din punct de vedere al vârstei, emigrărilor, și igienei casnice).

În secția culturală au activat d-nii : Marius Bucătură, (Viața religioasă), Prof. Tr. Topliceanu, (Folclor) și Prof. Lazăr Anțila, (Școala).

În secția economică au activat D-nii : Prof. ing. A. Lupan (Cercetări din punct de vedere economic), M. Demetrovici, (Cercetări din punct de vedere agricol), Ing. V. Zbegan, (Hidrologie și lucrări hidrotehnice). Secția juridică cu d-nii : Dr. Ilie Radu, (Manifestări juridice în sânul familiei).

Secția de sociologie și politică socială a avut pe Dnii : Dr. C. Groșorean, (Anchetă etico-juridică), Adrian Brudariu, (Cercetări etico-juridice).

Materialul adunat, de către fiecare anchetator, precum și concluziunile emise au fost prezentate, sub formă de raport — secțiunilor unite, care au discutat, și aprobat — rapoartele.

Credem — că, nu e lipsit de interes a arăta, sumar, pe secțiuni, concluziunile principale la care au ajuns anchetatorii, după minuțioase studii și cercetări.

Mai întâiu, însă, câteva cuvinte despre comuna Belinț. Comuna Belinț se află în jud. Timiș-Torontal. Populația comunei e alcătuită în majoritate de români, harnici și buni gospodari, cari după înfățișare, au toate caracteristicile tipului „dacic“. Având o regiune de seș, cu pământ productiv, comuna Belinț, din punct de vedere economic, se prezintă în condițiuni satisfăcătoare.

a) Concluziuni medico-sociale :

Talia copiilor este normală. Greutatea însă, se prezintă, cu un procent majoritar, subnormală, ceea ce dovedește, că sub raportul nutriției, situația e cât se poate de puțin satisfăcătoare. Raportul boalelor venerice se cuprinde în 5% sifilitici și 10—15% blenoragici, procent destul de ridicat pentru mediul rural. Cauza principală, care contribuie la această situație îngrijorătoare, e promiscuitatea în care se găsește populația, privitoare la cunoștințele igienice, despre aceste boli. Procentul tuberculoșilor, e deasemenea destul de mare.

b) Secția culturală :

Frecvența bisericei slabă. Se constată lipsa de frecvență, chiar și la copiii de școală. Din 205 elevi înscriși, au participat, la biserică, în două Dumineci, 15 elevi. În afară de rugăciunea : „Tatăl nostru“, aproape nu se cunosc alte rugăciuni. Cor bisericesc nu este. Mărturisirea și împărtășirea se face numai în caz de boală. Cimitirul rău îngrijit. Populația e stăpănită de o mulțime de superstiții, ceea ce relevă o slabă educație religioasă. Școale prim. și de copii mici, nu au edificii corespunzătoare. Frecvența școlară 88,59%. Se observă lipsa unei colaborări între școală și biserică.

c) Secția economică :

Se observă o pronunțată lipsă a unei educații economico-sociale. Indrumările Camerei de Agricultură nu se observă.

Pomi fructifieri puțini. O bună parte din pământul arabil e neglijat. Cooperativă nu este.

d) Secția politică socială :

Lipsă de religiozitate în toate manifestările de viață. Lux exagerat, desfrâu sexual și adulter și concubinaj, pe-o scară foarte întinsă. Contactul prea des cu orașul, prin valorizarea produselor de grădinarit, contribuie, în mare măsură, la deprinderea diferitelor vicii imorale.

Ar mai fi de semnalat multe și interesante observațiuni, dar având în vedere extinderea tehnică a revistei, ne oprim la cele mai sus menționate, în credința, că cetitorii vor putea constitui o icoană destul de edificatoare asupra înfățișării uneia dintre comunele fruntașe din vestul țării.

Semnalăm, cu deosebită satisfacție, munca și străduințele depuse de către Institutul Social Banat și Crișana, pentru cunoașterea și remediarea vieții sociale românești de pe plaiurile apusene ale României. Acest exemplu, plin de-o sugestivă dragoste față de viitorul mai bun al neamului, ar trebui cât mai intens urmat și amplificat. Sporirea cât mai rodnică a unor astfel de manifestări, ar contribui, desigur, la o energică operă de redresare națională, într'un timp când destinele țării și-au luat sborul cu atâta hotărâre, spre căile luminii spirituale, a întăririi morale și economice.

Leul dela Şişeşti.

de

Tiron Albani.

MOTTO : „Politica de ură ajunge cu totul alte scopuri decât cele urmărite de cei ce o practică.“

Dr. Vasile Lucaciu.

Când cuprinzi, retrospectiv, în toată extinderea lui de tragedie milenară, trecutul mucenic al neamului, și analizezi puterea de rezistență stoică prin care, eroica mlădiță daco-romană și-a păstrat, nealterat, patrimoniul integrității sale etnice, îți pare, că retrăești viu și vrăjit — un basm din vremuri de lumi ireale. Dacă dalta istoriei nu ar fi săpat în tipare de urme și izvoade de-o vădită existență materială, povestea minunată a neamului, ai fi ispitit a crede, că te afli în fața unei iscusite născociri a imaginației. Povestea strălucită a neamului românesc nu e, însă, o înșiruire de fapte abstracte cu înflorituri de mit și supranatural; ea e o realitate vie, croită din elemente de trăiri umane, din jertfe și suferinți stropite în valuri calde de sânge și lacrimi izvorâte din ochi împăienjeniți de visul unei înseninări — plătită din plin, cu dorul istovitor al așteptărilor.

Abia acum, când prin ocrotirea Proniei-Divine și ilustrele calități etnice, s'a cimentat, pentru vecie, integritatea geografică și spirituală a neamului, putem privi, în toată superioritatea lor magnifică, virtuțile alese ale poporului românesc, la al căror foc sacru a stat trează, gata de cel mai sublim sacrificiu, conștiința demnității noastre naționale. Trebuie să recunoaștem însă, că aceste virtuți regeneratoare, fără contribuția de dinamizare și continuă oțelire, exercitată de către sufletele și faptele eroice ale celor aleși să conducă, la diferite epoci, stindardul destinelor noastre,

nu ar fi putut îmbrățișa culmi atât de desăvârșite. Vitejii noștri voievozi și domnitori, precum și marii mucenici — înrolați la răspântii de istorie, pentru croirea unui viitor mai bun, au ținut flacăra virtuților etnice într'o permanentă strălucire și însuflețire.

Pământul țării, dela o margine la alta, a cunoscut, dealungul timpului, figuri vrednice — să reprezinte istoria neamului, în fața străinătății, cu toată demnitatea de care poate fi capabil un popor conștient de misiunea istoriei și civilizației sale, în concertul umanității. Vieța acestor vlăstare ale vrednicilor etnice, faptele lor încălzite la focul celui mai curat sentiment al iubirii de neam și moșie, constituie, pentru toți fiii țării, pilda celui mai sugestiv îndreptar. Pentru timpuri de trecătoare înnegurare și desechilibru, precum și pentru timpuri de normală dezvoltare a aspirațiilor naționale, unul din izvoarele permanente de întărire și dorință de muncă, jertfă pentru neam și țară, trebuie să îl constituie, acești pioneri ai geniului spiritual, militar, politic, etc. al neamului. În acest scop, nici un sacrificiu moral sau material nu e prea mare, pentruca acești aleși fii ai neamului să fie cât mai adânc și mai complet cunoscuți și în straturi cât mai largi, din colectivitatea românească. Cel mai obișnuit și cel mai satisfăcător mijloc îl asigură, în primul rând publicistica. În lumina acestor vederi, lucrarea Dnui T. Albani, cu titlul anunțat mai sus, constituie pe lângă munca unui om animat de superioare preocupări etnice, o reală contribuție educativă și o aleasă nizuință de-a releva în toată amploarea sa mucenică, vieța unuia dintre cei mai idealști români, din trecutul sbuciumat al Ardealului: Dr. V. Lucaci.

V. Lucaci, numit pentru caracterul sufletului său de valah dârz, și neînfrânt, în lupta pentru apărarea și prestigiul demnității sale naționale, cu asupritorii milenari, unгурii și „Leul dela Șişești“, întruchipează într'un tot bine armonizat toate calitățile omului destinat să reprezinte cu elan mucenic, neclintit, pavăza de granit — în contra venetiilor cari atentau, fără scrupul de conștiință și justiție, la completa destrămare a ființei noastre etnice. Bărbat dotat cu o excepțională pregătire culturală, însuflețit până la fanatism de iubirea patriei robite, combatant invulnerabil în încrucișări de spade retorice și, mai ales, în claritatea logicei și justiției istorice, cu care știa să-și sprijinească dreptul sufletului

românesc la viață și autonomie pe plaiurile daco-romane, el, alături de alți bărbați ai elitei ardelenne, a fortificat elanul de rezistență neșovăelnică a elementului etnic, pregătind, cu o credință și nădejde nesdruncinată calea „reînvierii“ definitive. Viața lui Dr. V. Lucaci e un drum spinos de suferință și mucenicie. Pentru fermitatea cu care a stat — ca un străjer vrednic de misiunea istorică, în slujba căreia s'a angajat — a suportat cu stoicism — toată urgia încălcărilor drepturilor noastre istorice, de pe banca acuzaților de rând și până la umiditatea ruinătoare de sănătate a închisorilor. A știut să rabde cu seninătate, pentrucă era pătruns de legalitatea drepturilor pentru care lupta și, pentrucă — avea credința fermă în împlinirea visului de veacuri.

Inceputul apostolatului l-a făcut în comuna Șișești, sat românesc, sărac, din apropierea bogatelor regiuni aurifere dela orașelul Băia Sprie. Din primele zile ale apostolatului său de preot, a știut, prin blândețea și dragostea lui părintească, să spulbere neîncrederea pe care, instinctiv, și-o formase poporul, prin deluziile îndurate, față de „doruri“, făcându-se apărătorul și sfătuitorul lui de fiecare clipă. Pentru un alt om — greutatea întâmpinate în lupta cu viața din cei mai fragizi ani, în vederea înzestrării minții și sufletului său cu lumina cărții, ar fi fost desigur catastrofale. El, însă, a știut să rabde cu tărie, toate piedicile vieții și a oamenilor, căci era menit din naștere să suporte până la sfârșit cea mai dureroasă sarcină a muceniei — într'o luptă al cărei început și continuare era stropită cu sângele celor mai buni români ce i-a dat brazda iobagă a Ardealului. Vasta sa erudiție și-a câștigat-o la Roma, unde pe lângă studiul teologiei — și-a dedicat o bună parte din timp pentru cunoașterea și aprofundarea filozofiei lui: Socrate, Platon, Descartes, Hegel, Kant, Spinoza, August Comte, David Hume, Fourier, Marx., etc. Nu-i era străină literatura străină, în special cea germană, franceză și italiană. Cu atât mai puțin străină i-ar fi putut fi literatura românească. Cunoștea pe reprezentanții poeziei românești: Alexandrescu, V. Cârlova, E. Rădulescu, M. Eminescu, V. Alecsandri, C. Negruzzi, Gh. Coșbuc, etc. Viața la țară, însă nu-i putea servi orizontul integral spre care simțea nevoea de a-și revărsa bogata sa comoară spirituală și energia caracterului său activ. Deaceia, luând contact cu reprezentanții românismului, de pe ace-

ste plaiuri, Dr. I. Rațiu, Gh. Pop de Băsești, etc. el reuși să se impună foarte repede, pe cale ziaristică, etc. în viața intelectuală și politică a Ardealului. Din acest contact cu reprezentanții vieții politice și culturale se încheagă frontul luptelor politice ardelenesi, ajuns a fi cunoscut, mai ales, în întocmirea faimosului „Memorand“, pentru care, autorii au fost condamnați la închisoare. Trec, pentru motive de ordin tehnic, peste diferite relatări privitoare la viața și activitatea lui V. Lucaci pentru a releva câteva date privitoare la „Memorand“, în care culminează tot efortul luptelor politice ale „Leului dela Șișești“, precum îngustimea de logică și dreptate, pe care au manifestat-o asupra tuturor, față de cei ce-și iubiau neamul batjocorit și militau pentru crearea unei existențe mai omenești. Memorandul, după cum se știe, reprezintă înfățișarea durerilor Românilor Ardeleni, pe cari le sufereau pe nedrept din partea Ungurilor, adresată, în scris, împăratul Francisc Iosif I. Acest „Memorand“ a fost semnat de către: Dr. I. Rațiu, Gh. Pop de Băsești, Eugen Brote, Dr. V. Lucaci, Septimiu Albini, Dr. P. Barcianu, Dr. T. Mihali, etc. El a fost redactat în anul 1892. Ungurii aflând de conținutul Memorandului au zădărnicit audiența la împărat, a delegației alese pentru prezentarea lui, și au început o și mai înverșunată prigoană contra Românilor. V. Lucaci — adânc îndurerat de soarta bieților Români, și văzând că destinul lor continuă a rămâne și pe mai departe într-o situație insuportabilă, trimite o convocare reprezentanților vieții politice românești, chemându-i la Șișești, pentru a hotărî începerea unei lupte energice, în vederea obținerii drepturilor răpite.

Autoritățile ungurești, considerând, că această convocare e o provocare la revoltă, l-a trimis în judecată. Curtea cu jurați îl condamnă la 1 an închisoare și 500 florini amendă. Cu acest prilej Dr. V. Lucaci a rostit un magistral discurs arătând cât de nefondată este acțiunea de dare în judecată pentru un fapt — care nu are nimic contradictoriu cu legea a justiției umane și cerești. După ce arată, că Ungaria ar avea tot interesul, ca să manifeste pentru Români un tratament — echitabil cu principiile de etică și libertate, într'un moment de fericită revelație, face pronosticul prăbușirii monarhiei, zicând: „Sistemul inaugurat de Dv. (e vorba de tratamentul Rom.) este fatal existenței Ungariei.

Vă previn, să vă întoarceți până mai e vreme, căci calea

pe care ați apucat-o, duce la prăbușire.“ Iar mai departe spune : „Ungaria nu va fi niciodată stat național maghiar, căci pentru aceasta se cere unitate, solidaritate între cetățeni, indiferent de neam și religie și această solidaritate nu se crează prin ură și prigoană.“ Judecarea „Memorandiștilor“ începe în 12 Mai 1894. Cu toată verva oratorică, bazată pe spiritul celui mai elementar bun simț și logică obiectivă a lui Lucaci și al celorlalți acuzați „Curtea cu jurați“ îi condamnă din nou, la 5 ani temniță, împreună cu ceilalți „Memorandiști,“ cari primesc pedepse mai mici. Dar nici această nouă nedreptate nu a fost în stare să distrugă elanul de luptă al „Leului dela Șișești.“ Mai târziu izbucnește, cu toată împotrivirea dușmanului, să ajungă în parlamentul ungar, unde nu se înfricoșează a lupta fățiș pentru drepturile Românilor. Zilele de hotăritoare eforturi pentru „reîntregire,“ au găsit în Dr. Lucaci pe unul dintre cei mai neobosiți animatori și sprijinitori. După ce făcuse parte din Comitetul Național și parlamentul României Mari, pentru care și-a închinat o viață de luptă titanică, închide ochii, pentru vecie, în ziua de 29 Noembrie 1922, cu sufletul fericit de-a vedea împlinit visul secular, pentru care a sângerat, secolii dearândul, inima și sufletul românesc.

Prin înfățișarea personalității acestui român vrednic și ales, Dl. T. Albani, a realizat o valoroasă contribuție la opera de cunoaștere a unuia dintre cei mai neînfrânți luptători ai drepturilor noastre milenare. Lucrarea constituie, în acelaș timp și un pios omagiu, adus memoriei Dr. V. Lucaci.

A. Ș.

TABLOUL

de clasificarea candidaților reușiți la
examenul de definitivat, ținut la centrul Tg.-
Mureș, în luna Maiu 1938.

1.	Gârbaciu Gheorghe	9.33
2.	Chirilă Gheorghe	9.00
3.	Matei Coriolan	9.00
4.	Oaida Nicodim	9.00
5.	Popescu Ioan	9.00
6.	Bâtiu Iosif	8.66
7.	Ionescu Victor	8.66
8.	Flueras Maria	8.66
9.	Indrieș Ioan	8.66
10.	Prahase Silvia	8.66
11.	Sârbu Gheorghe	8.66
12.	Sendrea Elena	8.66
13.	Teodorescu Constanța	8.66
14.	Vranău Silvia	8.66
15.	Anca Vasile	8.33
16.	Bradu Ioan	8.33
17.	Butur Laura	8.33
18.	Daschevici Elena	8.33
19.	Dologa Gavril	8.33
20.	Mocanu Gheorghe	8.33
21.	Popa Ioan	8.33
22.	Stănescu Ana	8.33
23.	Alexi Maria	8.00
24.	Blajin Vasile	8.00
25.	Branea Viorica	8.00
26.	Caragață Dumitru	8.00
27.	Cazan Teodor	8.00
28.	Dascălu Ioan	8.00
29.	Galeș Aurel	8.00
30.	Gavriluțiu Victoria	8.00
31.	Oprea Ioan	8.00

32.	Popescu Elena	8.00
33.	Răduțiu Victor	8.00
34.	Rusu Constanța	8.00
35.	Stiucă Gheorghe	8.00
36.	Cosocariu Elena	7.66
37.	Dumitru Constantin	7.66
38.	Florea Vasile	7.66
39.	Georgescu Constantin	7.66
40.	Mihalte Dumitru	7.66
41.	Nicușan Lucreția	7.66
42.	Pop Grigorie	7.66
43.	Pop Otilia	7.66
44.	Popovici Gavril	7.66
45.	Rusu Arcu	7.66
46.	Văcăroiu Ioana	7.66
47.	Agreșan Pavel	7.33
48.	Andone Constantin	7.33
49.	Ani Nicolae	7.33
50.	Bărbuceanu Dumitru	7.33
51.	Bărbulescu Dumitru	7.33
52.	Bătinaș Maria	7.33
53.	Borza Zaharia	7.33
54.	Brățan Andrei	7.33
55.	Bota Silviu	7.33
56.	Căilean Grigorie	7.33
57.	Coptil Vasile	7.33
58.	Diaconescu Gh.	7.33
59.	Frățilă Solomon	7.33
60.	Ganea Aurel	7.33
61.	Horga Alexandru	7.33
62.	Laurențiu Emil	7.33
63.	Măiță Dragomir	7.33
64.	Merdariu Ioan	7.33
65.	Mozeș Bella	7.33
66.	Olteanu Gliceria	7.33
67.	Onu V. Ioan	7.33
68.	Rus Petre	7.33
69.	Săracu Vasile	7.33
70.	Zamfir Nicolae	7.33
71.	Zuga Petru	7.33
72.	Aldrofean Leon	7.00
73.	Avram Nicolae	7.00
74.	Bardac Victor	7.00
75.	Blaga Eugenia	7.00
76.	Bloj Vestimian	7.00

77.	Boariu Ioan	7.00
78.	Bogdăneanu Ioan	7.00
79.	Cengher Ioan	7.00
80.	Chifor Gavril	7.00
81.	Chiru Mateiu	7.00
82.	Chivărean Rada	7.00
83.	Ciochia Emilia	7.00
84.	Ciorbea Teofil	7.00
85.	Ciubăncan Cornelia	7.00
86.	Ciurea Ilie	7.00
87.	Cotu Ioan	7.00
88.	Cotfas Andrei	7.00
89.	Cristescu Tache	7.00
90.	Dăneț Gheorghe	7.00
91.	Deacu Ioan	7.00
92.	Deatcu Eleodor	7.00
93.	Dinescu Gheorghe	7.00
94.	Dorgo Emil	7.00
95.	Drăghici Anghel	7.00
96.	Dumitrescu Ioan	7.00
97.	Dunca Aurel	7.00
98.	Fetti Epaminonda	7.00
99.	Fleșeru Vasile	7.00
100.	Flueras Ioan	7.00
101.	Furdui Maria	7.00
102.	Grigore Ilie	7.00
103.	Hartvig Maria	7.00
104.	Ianu Sidonia	7.00
105.	Istrate Tiberiu	7.00
106.	Lăpădătescu Dtru	7.00
107.	Lichi Florica	7.00
108.	Mandă Dumitru	7.00
109.	Manea Constantin	7.00
110.	Mariaș Aurelia	7.00
111.	Măiereanu Maria	7.00
112.	Merdariu Dionisie	7.00
113.	Moldovan Augustin	7.00
114.	Motentan Anhidim	7.00
115.	Mureșan Valeria	7.00
116.	Naghy Adalbert	7.00
117.	Nemeth Ludovic	7.00
118.	Oltean Elena	7.00
119.	Onu Constantin	7.00
120.	Păcuraru Aurelia	7.00
121.	Pârciu Alexandru	7.00

122.	Pop Anton	7.00
123.	Pop Deac Leontina	7.00
124.	Pop Ilieș Ioana	7.00
125.	Popescu Dumitru	7.00
126.	Radu Elena	7.00
127.	Șara Maria	7.00
128.	Sava Petruse	7.00
129.	Solomon Cristina	7.00
130.	Soos Iuliu	7.00
131.	Stancu Gheorghe	7.00
132.	Stănculescu Maria	7.00
133.	Suciu Alexandru	7.00
134.	Telceanu Ioan	7.00
135.	Todea Gavril	7.00
136.	Togănel Dionisie	7.00
137.	Truța Aurelia	7.00
138.	Vasile Gheorghe	7.00
139.	Vasilescu Vasile	7.00
140.	Văcăroiu Nicolae	7.00

BCU Cluj / Central University Library Cluj **Comisiunea.**

No. 14/1938.

CONVOCARE.

Asociația Învățătorilor din jud. Mureș își va ține *adunarea generală ordinară* în Tg.-Mureș (Sala festivă a Primăriei) la 25 Iunie 1938, ora 9 a. m. la care sunt invitați toți membrii (învățătorii titulari) precum și toți binevoitorii școlii primare și ai învățământului.

Ordinea de zi:

1. La ora 8: Participare la serviciul divin celebrat în ambele biserici românești.
2. Ora 9: Deschiderea adunării și darea de seamă a președintelui.
3. Conferința D-lui Alexandru Șara inv. dir. în Glodeni cu subiectul „Manualele didactice.”
4. „Organizarea școlii normale“ conferință de D-l Vasile Netea inv. la școala de aplicație Tg.-Mureș.
5. Raportul comitetului.
6. Raportul casierului.
7. Raportul redactorului revistei „Progres și Cultură.”

8. Alegerea comisiunilor pentru verificarea rapoartelor dela p. 5, 6, 7.

9. Situația morală și materială a învățătorului și școlii primare.

10. Raportul comisiunilor dela p. 8.

11. Alegerea noului comitet și a comisiunii de cenzori.

12. Eventuale propuneri.

13. Inchiderea adunării generale.

N. B.: In cazul dacă nu va fi prezentă majoritatea membrilor, adunarea se va ținea la ora 11 a. m. în acelaș loc și la aceeaș dată cu orice număr de membri.

Tg.-Mureș, 2 Iunie 1938.

Președinte, Secretar,
s. s. Ioan Runcu, s. s. Matei Roban.

CHESTIONAR

(referitor la aplicarea fișei individuale în școala primară)

Sunteți insistent rugați să răspundeți, cât mai pe larg, la chestionarul de mai jos. Ancheta întreprinsă are rostul să lămurească unele laturi ale aplicării fișei individuale în școala primară.

Răspunsurile să exprime :

1. punctul de vedere personal,
2. experiența fiecăruia.

I. Ce credeți despre aplicarea fișei individuale în școala primară dela noi, în raport cu :

- a. pregătirea psihologică și pedagogică pe care o dă școala normală învățătorului ;
- b. programa actuală a școlii primare (dela noi) ;
- c. clasele suprapopulate ;
- d. ocupațiile învățătorului din școală și din afară de școală ;
- e. organele de control ;
- f. mentalitatea contemporană în legătură cu această problemă.

II. a. Este bine că s'a legiferat ca obligatorie aplicarea fișei individuale în școala primară ?

- b. A fost pregătit terenul pentru această aplicare ?
- c. Cum credeți că era mai potrivit să se procedeze ?

III. Cum completează învățătorii, astăzi, fișa individuală ?

IV. Cum credeți că ar trebui să fie completată fișa ?

V. Diferite propuneri.....

Vă rugăm foarte călduros să nu lăsați fără răspuns chestionarul acesta. De răspunsurile Dv., pe care le dorim cât mai întemeiate și cât mai logice, depinde normalizarea profesiei noastre.

RĂSPUNSURILE

(la care indicați totdeauna numărul și litera întrebării).

Răspunsurile se vor trimite pe adresa :

LABORATORUL DE PEDOLOGIE ȘI PEDAGOGIE EXPERIMENTALĂ
din
CLUJ

Str. Kogălniceanu No. 9.

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUD. MUREȘ.

---

*Apare lunar, afară de Iulie și August, sub îngrijirea
Comitetului Asociației și redactată de un comitet.*

Redactor responsabil:

I. BUTNARIU.

BCU Cluj Abonamentul anual: **ary Cluj**

Pentru învățători — — — — — Lei 100
Pentru comitetele școlare și alte categorii „ 120

Toate manuscrisele, revistele și cărțile de recenzat se vor trimite
pe adresa redacției.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția și Administrația:
Cooperativa de librărie „Progresul“ Tg.-Mures.

Loteria de Stat

Tragerea Loteriei a 17-a

Cl. I

15 Iulie 1938

Incercați norocul

Loteria de Stat